

Puolusta
yksityisen kopioinnin
hyvitystä.

Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkaus on perusteeton ja vahingollinen

Hallituksen kehysriihen päättämä leikkaus yksityisen kopioinnin hyvitykseen on perusteeton ja tuhoisa kulttuuritarjonnalle ympäri Suomen.

Yksityisen kopioinnin hyvitys (ns. hyvitysmaksu) on EU-direktiiviin ja lakiin perustuva korvaus luovan työn tekijöille siitä, että jokainen kansalainen saa kopioida ja tallentaa teoksia omaan käyttöönsä.

Yksityinen kopiointi on säilynyt samassa suuruusluokassa (261–210 miljoonaa kopiota) vuodesta 2017 asti. Taloustutkimuksen mukaan yksityisen kopioinnin aiheuttama haitta (myynti- ja striimaustulojen alenemisena) oli vuonna 2017 32–44 miljoonaa (nykyrahassa 38-52) miljoonaa euroa.

Hyvitys maksetaan Suomessa valtion budjetista. Sen määrä on vahvistettu vuosittain tutkimusten pohjalta valtion talousarviossa. 11 miljoonan euron taso vahvistettiin viimeksi vuoden 2023 talousarviossa.

Vaikka 11 miljoonan euron hyvitys korvaa kopioinnin aiheuttamasta vahingosta vain 25–35 %, hallituksen kehysriihi esitti sen leikkaamista 5,5 miljoonaan euroon. Leikkaus on raju: kun korvaus on ollut vuosia nykyrahassa noin 5 senttiä kopiolta, korvaus alenisi nyt 2,6 senttiin/kopio.

Tämä leikkaus vahingoittaisi taiteilijoita ja kulttuurialaa kahdella tavalla:

- 1) tekijänoikeusjärjestöjen kautta suoraan luovan alan ammattilaisille jaettavat hyvityskorvaukset pienenisivät 50 %
- 2) lisäksi se leikkaisi merkittävästi kulttuurin edistämiskeskusten (Musiikin edistämiskeskus MES, Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK ja Visuaalisten taiteiden edistämiskeskus VISEK) määrärahoja, johtaen siihen, että merkittävä osa niiden jakamasta tuesta luovan alan tapahtumille ja teoksille häviäisi.

Vaikutukset koronasta elpyvään kulttuurialaan olisivat katastrofaaliset ympäri Suomen. AVEKin tuella rahoitetaan vuosittain noin 140 elokuvaa ja mediataideteosta ja MES:in avustuksilla tapahtumia yli 200 kunnassa. Miksi tätä luovan työn tekemistä ja musiikkitapahtumien järjestämistä halutaan vaikeuttaa?

Yksityisen kopioinnin hyvitys perustuu EU-direktiiviin. Jäsenmaa ei saa vapaasti päättää hyvityksen tasosta, vaan sen pitää olla direktiivin mukaan "fair compensation". Maksun taso vahvistetaan ministeriön teettämän tutkimuksen nojalla vuosittain (viimeksi 2023). Yksityisen kopioinnin määrä ei ole siitä merkittävästi muuttunut. Koska hyvitys ei korvaa kuin pienen osan kopioinnin aiheuttamasta haitasta, leikkaus on aiheeton ja se tulee perua. Jos hallitus tahtoo uudistaa hyvitysjärjestelmää, se tulee tehdä yhteistyössä kulttuurialan kanssa, ja säilyttää nykyinen korvaustaso uudistusprosessin aikana.